

Nieuwsbrief Nieuw Bibliotheekwerk

nr. 11, jaargang 4, november 2004

Uitgave: 10 PBC's/PSO's. Redactie: Wim Keizer, tel. 023 – 5546387, e-mail wkeizer@probiblio.nl

Van de redactie

Het historisch besef van de gemiddelde Nederlander schijnt niet erg hoog te zijn. Ik las dat in de krant naar aanleiding van het KRO-programma *De Grootste Nederlander* dat was opgezet in navolging van een soortgelijk programma van de BBC en het ZDF. Ik ben een fan van Churchill, dus in de Britse uitslag kon ik me helemaal vinden en ook tegen Adenauer had ik geen bezwaren.

Het schijnt echter dat in Nederland publieke omroepen en openbare bibliotheken hun oren erg laten hangen naar kijk- en uitleencijfers. Ik ben bang dat Gerrit Komrij, die in navolging van de Volkskrant in NRC Handelsblad het op laagdrempeligheid gerichte aanschafbeleid van bibliotheken aan de kaak stelde, meer gelijk heeft dan menig bibliotheekdirecteur wil toegeven, ook al kun je niet alleen de bibliotheek de schuld geven van de vrijwel overal waarneembare trend naar licht verteerbare belevenisinformatie.

Tijdens het VNG-congres *Gemeentelijk opdrachtgeverschap: winst door samenwerking* op 11 november in Nijmegen spraken bestuurders mooie woorden over de belangrijke rol van de bibliotheek als *wapen* tegen onwetendheid, die de grootste bedreiging vormt voor onze *veiligheid*. De bibliotheek als veiligheidsvoorziening. Hoe gaan we deze uitdaging *inhoudelijk* waarmaken, in een tijd waarin informatie overal en altijd overweldigend overvloedig aanwezig is, maar daarmee (of juist daardoor) nog niet vanzelf *betekenis* heeft gekregen.

De provincie Utrecht gaat haar bibliotheeksubsidie aan de SUB geven. PBC- en WSF-subsidie wordt SUBsidie. Gelukkig beseft de SUB i.o. zelf dat er wel *gemeenschappelijke beelden over de inhoudelijke ontwikkeling* nodig zijn voor deze SUB-subsidie een zinvolle besteding krijgt.

De OBD en Biblioservice Gelderland moeten van hun provincies samenwerking onder-

zoeken, maar hebben verschillende opvattingen over de positionering van een PSO (en dus over concurrentie), waarvan de twee uitersten vorig jaar door Jan de Vuijst geschetst zijn als: *provinciale dienst* als onderdeel van het provincieapparaat (vergelijkbaar met een gemeentelijke bibliotheek) of *een volledig commerciële organisatie* (dus bijvoorbeeld: *de Dienst Informatie-, Cultuur- en Educatie-ondersteuning* van de provincie Gelderland naast OBD BV).

En wat vindt **Jan-Ewout van der Putten** van de bibliotheekvernieuwing? Dit en nog veel meer in het novembernummer van de Nieuwsbrief.

Wim Keizer
18 november 2004

GS Utrecht: voorstel voor subsidierelatie met SUB

Gedeputeerde Staten van Utrecht hebben Provinciale Staten voorgesteld in te stemmen met het advies van de Stuurgroep Modernisering Utrechts Bibliotheekwerk (MUB). De kern van de eerdere voorstellen van de MUB (en reacties daarop) zijn weergegeven in de Nieuwsbrieven van mei, juni en augustus. De Stuurgroep MUB heeft een dik eindadvies uitgebracht dat als bijlage bij het GS-voorstel zit.

De 42 Utrechtse bibliotheekorganisaties zijn bezig met de vorming van basisbibliotheken (in Utrecht regionale bibliotheken genoemd). Daar worden er 7 à 8 van verwacht. Het is de bedoeling dat de regionale bibliotheken voor het provinciale netwerk een rechtspersoon Samenwerkende Utrechtse Bibliotheken (SUB) gaan vormen. De provincie gaat een subsidierelatie met deze SUB aan. De SUB krijgt een budgethoudende en aanbestedende functie voor de collectieve netwerktaak. Voor de borging van de middeleninzet wordt de SUB ondersteund

door een aparte inkoopcommissie, die de zakelijke belangen van de aanbesteding zal behartigen.

Shared service centre

De PBC Utrecht (PBCU) wordt omgevormd tot Serviceorganisatie (SO). De SO wordt het "shared service centre" ten dienste van de basisbibliotheken. De SO is een nieuwe organisatie die ontstaat uit de bestaande PBCU en enkele facilitaire onderdelen van grote zelfstandige bibliotheken, met name de Gemeentelijke Bibliotheek Utrecht (GBU).

Drie soorten collectieve taken

Omdat er grote voordelen aan verbonden zijn, kiezen GS er op advies van de MUB voor om voor enkele collectieve taken "verplichte afname" bij de SO vast te stellen. Dat zijn de zogenaamde "stelseltaken" die onder toezicht van de SUB door de SO worden uitgevoerd. Daarnaast zijn er "overige collectieve taken" en "aanvullende collectieve taken" waarvoor marktwerking geldt en waarvoor gezamenlijk leveranciers worden gezocht. Bij die mogelijke leveranciers zit ook de SO. De gezamenlijke uitvoering van de collectieve taken vormt de kern van het nieuwe provinciale netwerk. Al met al zijn dat de volgende taken:

1. *stelseltaken*: ICT, transport en productontwikkeling (vaststaand bij de SO);
2. *overige collectieve taken*: OBL, WSF/IBL, collectioneren, digitale dienstverlening, bibliobus. Hiervoor geldt marktwerking. De SUB bepaalt het programma van eisen voor de collectieve taken en geeft procesmatige kaders voor de aanbesteding en contractering. De inkoopcommissie voert binnen deze kaders haar taken uit (selectie en contractering van leveranciers).
3. *aanvullende collectieve taken*: catalogus, huurcollecties, marketing, administraties. Ook hiervoor geldt marktwerking.

Overgangsfase

GS zeggen dat de bovengeschetste situatie de *eindsituatie* betreft die in 2009 bereikt moet zijn. In de periode 2005-2008 geldt er een *overgangsfase*. In deze overgangsfase heeft de SUB een adviesfunctie voor de provinciale bestedingen aan netwerkproducten. De regionale bibliotheken (basisbibliotheken) moeten nog deels ontstaan en de SUB moet nog nader worden

vormgegeven. De SO kan zich in deze periode waarmaken. De provincie houdt door de rechtstreekse subsidierelatie met de leveranciers van collectieve taken vooralsnog volledige zeggenschap over de ingezette middelen.

Vijf beleidsaccenten

GS stellen voor in aanvulling op het MUB-advies *vijf beleidsaccenten* te plaatsen.

I. Perspectieven voor de eindfase

In de eindsituatie gaat de provinciale subsidie naar de SUB. De SUB sluit contracten met leveranciers. Daarmee vervult de SUB de regierol in Utrecht. De provincie toetst als hoofdfinancier van belangrijke randvoorwaardenscheppende taken de SUB. GS vinden het van groot belang dat de gemeenten de financiële voordelen van de samenwerking niet frustreren door bezuinigingen. Zij volgen het rijksbeleid inzake het instapniveau. Maar de termijn wordt verlengd. Het voorstel is om alleen gemeenten die pas na de overgangsfase (dus ingaand 2009) niet aan het instapniveau voldoen niet in aanmerking te laten komen van provinciale middelen. De gemeenten in Utrecht krijgen dus twee jaar langer de tijd om het instapniveau te halen. GS zullen dit ook naar het rijk bepleiten.

II. Aansturing serviceorganisatie

De traditionele relatie tussen provincie en PBCU verdwijnt. GS willen dat de PBCU per 1 januari 2005 haar statuten gewijzigd heeft en verder gaat als SO. De SO bestaat uit de "oude" PBCU, aangevuld met enkele facilitaire onderdelen van grote bibliotheken. Daarbij gaat het met name om de ICT-afdeling van de GBU. GS wensen dat de bibliotheken van begin af aan een sturende rol hebben in (de opbouw van) de SO. De bibliotheken dienen de SO nader in te richten. De verdere vormgeving is een taak van de SUB. De SO wordt een stichting met een bestuur en een Raad van Toezicht (RvT). GS wensen dat de belangrijkste partijen (regionale bibliotheken, GBU en overheden) een deskundig persoon voordragen voor de RvT. In elk geval de GBU komt, in verband met de borging van de over te dragen ICT-medewerkers, een zetel toe. GS gaan er van uit dat het voorzitterschap wordt bekleed door een onafhankelijke deskundige, voor te dragen door de overheden.

III. Invulling taak "productontwikkeling"

Het advies van de MUB deelde de (facilitering van de) productontwikkeling aan de SO toe. "De gedachte is dat elke vorm van vernieuwing een organiserend kader kan gebruiken, waarmee kan worden voorzien in de ontwikkeling en verspreiding van het nieuwe product", zeggen GS. Ze zeggen verder: "Daadwerkelijke innovatie zal echter vooral plaatsvinden in de front-office, in contact met de gebruiker. In dat opzicht vervult de GBU een voortrekkersrol, waar provinciebreed de meeste vernieuwingen worden doorgevoerd (kwaliteitszorg, RFID, inburgering, educatie-plus). Dit geldt in mindere mate eveneens voor de op te richten regionale bibliotheek Eemland, waar thans Amersfoort een bijdrage levert aan de digitale dienstverlening. Daarnaast dienen ook andere bibliotheekorganisaties te worden gestimuleerd tot innovatie. In afwijking van het eindadvies wordt voorgesteld de taak productontwikkeling te effectueren op basis van nader in te dienen projectvoorstellen door o.a. de GBU, de bibliotheek Eemland, de overige regionale bibliotheken en de SO, onder advisering van de SUB. Op basis van deze projectvoorstellen zullen wij de middelen voor de productontwikkeling nader toedelen. Het verdient aanbeveling dat de bibliotheekorganisaties hierbij onderling afstemmen en waar mogelijk de projecten in een samenhangend vernieuwingsprogramma gezamenlijk aanbieden. De SUB zal worden verzocht de coördinatie op zich te nemen". Einde citaat.

IV. Collectioneren

GS wijzen er op dat berekend is dat gezamenlijk collectioneren in Utrecht € 750.000 aan kostenbesparingen kan opleveren. Met subsidie van OCW hebben de Utrechtse bibliotheken in 2003 onderzocht op welke wijze kan worden overgegaan tot een vorm van centraal collectioneren. GS stellen vast dat 80 tot 90 % van de collectieprofielen van de bibliotheken overeenkomen. Zij willen de GBU de opdracht geven om in samenwerking met de SUB en de SO een dienstverleningsaanbod op dit gebied uit te werken dat zo aantrekkelijk is dat alle bibliotheken er op instappen.

V. Evaluatie

GS willen in 2006 een evaluatie van de overgangsfase tot dan toe en de resultaten ervan betrekken bij de definitieve vormgeving van het Utrechtse bibliotheekwerk in de periode tot 2009.

Perspectief

GS menen dat de Utrechtse bibliotheken met het voorstel in één klap hun achterstand kunnen inlopen en kunnen worden omgesmeed tot een innoverend bibliotheeknetwerk, in navolging van Groningen, Friesland en Overijssel. In twee opzichten is er volgens GS sprake van een bijzonder netwerk:

- de inbreng van de GBU is groot;
- er komt één hoogwaardig automatiseringssysteem.

Financiën

Voor de vernieuwing heeft de provincie de volgende middelen beschikbaar:

- de huidige middelen voor de PBCU (1,28 miljoen).
- de huidige middelen voor de WSF (194.000).

incidenteel:

- 3 miljoen uit het coalitieakkoord.
- jaarlijks 1 miljoen gedurende de collegeperiode van 4 jaar.

Letter of understanding SUB en Serviceorganisatie

Leden van de Utrechtse SUB in oprichting en de directeur van de PBCU hebben een *Letter of understanding* getekend. Daarin spreken ze uit zich te kunnen vinden in het voorstel van GS. Omdat de SUB in het nieuwe Utrechtse bestel een cruciale functie gaat vervullen, is er een bijeenkomst van de managers van bestaande basisbibliotheken (Utrecht en Nieuwegein) en van managers van bibliotheken die deel gaan uitmaken van een toekomstige basisbibliotheek (zonder dat daar al bekend is wie de directeur wordt) geweest, waaraan ook de directeur van de PBCU (de toekomstige SO) deelnam.

Sneller en beter

Gekeken is of men binnen de contouren van het GS-voorstel het ontworpen bestel sneller en beter kan laten werken. Dat heeft een *Letter of understanding* opgeleverd: iets meer dan een intentieverklaring, maar geen contract. De Utrechtse cultuurgedeputeerde, J. van Bergen, staat er positief tegenover.

Van hem wordt formeel commitment gevraagd.

Zes-puntenplan

In de Letter staat dat gemeenschappelijke beelden over de inhoudelijke ontwikkeling niet gemist kunnen worden. De SUB i.o. wil om die reden snel een vernieuwingsagenda opstellen. Er is een 6-puntenplan opgesteld dat er zo uit ziet:

1. De SUB is uiterlijk 1 januari 2005 opgericht;
2. Iedere regiobibliotheek i.o. doet mee en vaardigt een vertegenwoordiger op managementniveau af;
3. Deze vertegenwoordiger heeft het mandaat van de regionale bibliotheek i.o. en van de daarin deelnemende besturen;
4. De aanwijzing als vertegenwoordiger impliceert niet dat deze de toekomstige directeur is;
5. De regionale bibliotheek die geen vertegenwoordiger aanwijst neemt niet deel aan de vergaderingen van de SUB;
6. De vertegenwoordiger van de regionale bibliotheek informeert de deelnemende bibliotheken over de besluitvorming in de SUB.

Invulling productontwikkeling

De SUB maakt voor 1 april een invulling van het begrip "productontwikkeling" (de SO is belast met het faciliteren van de productontwikkeling). De SUB wil voor 1 januari 2006 de procedures van offerte en gunning nader vormgeven, waarbij de door GS voorgestelde inkoopcommissie één van de te onderzoeken opties is.

SO in netwerk

De SUB i.o. vindt dat de SO deel moet uitmaken van het netwerk en dat dit meer is dan de "lost/vast-relatie" waarin het voorstel van GS voorziet. De SUB vindt dat oprichters van de SO die regionale bibliotheken moeten zijn die bereid en in staat zijn en de intentie hebben om deel te nemen aan het netwerk en de PBCU (SO).

De regionale bibliotheken moeten stevig in het bestuur van de SO vertegenwoordigd zijn. Dat bestuur moet een ondernemingsplan, organisatieplan en personeelsplan voor de SO maken en regelingen vaststellen over de communicatie over en weer tussen SO en regionale bibliotheken.

Maatregelen die bij de PBCU en bij de regionale bibliotheken i.v.m. de oprichting

van de SO nodig zijn, moeten op elkaar worden afgestemd. De belangen van de regionale bibliotheken die niet bij de oprichting van de SO betrokken zijn moeten bewaakt worden.

Vastgesteld is dat de directeur van de PBCU tevens de directeur van de SO is.

In haar definitieve vorm krijgt de SO een directeur/bestuurder en een Raad van Toezicht, waarvan drie leden benoemd worden door de SUB - geen bestuursleden of medewerkers van de in de SUB participerende bibliotheken -, één door de provincie en één door de provinciale kring van de VNG.

De Letter bepleit het incidentele, extra provinciale bedrag van € 1 miljoen structureel te maken.

De Letter is ondertekend door vertegenwoordigers van de regionale bibliotheken i.o. Lek en IJssel, Angstel, Vecht en Venen, Eemland, Midden-Utrecht, West-Utrecht en Heuvelrug, de al bestaande bibliotheken Utrecht en Nieuwegein en de PBCU.

Cultuurnota Drenthe: Inwoners Drenthe gebruiken WSF Groningen nauwelijks

"Inwoners van Drenthe krijgen via openbare bibliotheken toegang tot bijzondere collecties en topcollecties van bibliotheken in heel Nederland. Tot 2005 wordt in deze toegang formeel voorzien door de WSF, uitgevoerd door de Openbare Bibliotheek Groningen. Deze voorziening wordt echter nauwelijks gebruikt door inwoners van Drenthe. Vanaf 2005 gaan wij daarom stoppen met subsidiëren van de WSF. De nieuwe werkwijze houdt in dat de PBc, samen met de Drentse basisbibliotheken, toegang tot bijzondere collecties mogelijk maakt door interbibliothecair leenverkeer en collectiebeleid en deelname aan AI@din". Dat zeggen GS van Drenthe in hun cultuurnota 2005-2008 *De kunst van het combineren*. Tot en met 3 januari kan er op die nota worden gereageerd.

Prestatieafspraken met PBc

GS zeggen dat ze met de PBc prestatieafspraken zullen formaliseren over de wijze waarop de PBc de WSF-taak al vervult. De subsidie aan de OB Groningen wordt

afgebouwd: in 2005 nog 89.000 euro, in 2006 nog 30.000 euro en vervolgens 0.

In de Nieuwsbrief van oktober werd vermeld dat ook de provincie Groningen de subsidie aan de OB Groningen (Biblionet) voor de WSF wil afschaffen.

Concurrentie tussen OBD en Biblioservice Gelderland?

Concurrere de Overijsselse Bibliotheekdienst (OBD) nu wel of niet met Biblioservice Gelderland (en anderen)? In een persbericht liet Biblioservice 30 september weten dat er onvoldoende grond is om verder onderzoek te doen naar samenwerking tussen de OBD en Biblioservice, omdat er een verschil van mening bestaat over de positionering van PSO's. "De OBD wil haar vleugels uitslaan en kiest voor provincieoverschrijdende dienstverlening en daarmee voor het concurrentiemodel. Biblioservice daarentegen heeft zich, conform de provinciale opdracht, gepositioneerd als provinciale serviceorganisatie voor de Gelderse bibliotheken".

(zie ook eerdere discussiebijdragen in de Nieuwsbrief van juli, met o.a. een bijdrage van directiesecretaris Wim van de Fliert van Biblioservice).

Blommen met lease-auto's

Als reactie hierop zegt directeur Henk Middelveld van de OBD: "Onze opvatting is dat we helemaal niet concurreren. We beschouwen alleen de grenzen van onze provincie niet meer als Berlijnse muren waar wij achter moeten blijven zitten. Ik heb al eens gekscherend gezegd dat als wij werkelijk zouden gaan concurreren met de VOB en met de PBC's en misschien ook wel NBD/Biblion, we dan vijf jonge blommen zouden uitzoeken in onze organisatie, die krijgen een kekke lease-auto en die gaan alle bibliotheken langs met in hun laptop een weelde aan producten. We zouden dat ondersteunen met een advertentiecampagne, en met relatiebeheeractiviteiten. Bovendien wil ik er nog op wijzen dat de nuance met dit soort persberichten het slachtoffer is. Biblioservice heeft bijvoorbeeld absoluut geen bezwaar tegen onze RFID-zelfbedieningsactiviteiten of ons nieuwe product Mediation. En hij heeft ook geen bezwaar tegen het verlenen van diensten aan klanten die hij niet bedient".

Oprichting gehandhaafd

Wim van de Fliert meldt als reactie dat de betrokken provincies inmiddels besloten hebben hun opdracht om de samenwerking te onderzoeken te handhaven en dat het niet in elkaars werkgebied opereren zonder goed overleg onderdeel is van die opdracht. Er wordt voor het onderzoek een externe begeleider gezocht. Biblioservice wil die externe begeleider niet van te voren belasten met ingenomen stellingen over concurrentie tussen de OBD en Biblioservice.

Inzake concurrentie in het bibliotheekwerk in het algemeen pleit hij ervoor een discussie op te starten over de volgende vragen:

- Welke doelen zou je ermee kunnen dienen als in IPO-verband protocollen worden afgesproken over het inzetten van subsidie over de eigen provinciegrenzen heen?
- Welke doelen zou je ermee kunnen dienen als PBC's hun subsidietoekenning aan producten en diensten inzichtelijk maken en transparant voor alle partijen?
- Welke doelen zijn ermee gediend om zulks niet te doen?

Unit Bibliotheekwerk werd Bibliotheekhuis

De Unit Bibliotheekwerk van de Limburgse Stichting Symbiose is omgevormd tot Stichting Bibliotheekhuis (www.bibliotheekhuis.nl).

De komende tijd wordt bekeken hoe de nieuwe Stichting moet worden opgetuigd. Er is een interim-directeur, de heer John Creusen, benoemd. De heer Creusen is tevens penningmeester in het nieuwe bestuur.

De basisbibliotheekvorming staat in Limburg nog aan het begin, alleen in de Westelijke Mijnstreek is er een BB gevormd. Het oude idee van vier regionale backoffices is verlaten. Wel gaat het bibliobuswerk (of equivalent) naar de regio's, waarbij de provincie ook financiën wil overdragen.

Impressie congres **VNG: richtlijnenniveau binnen huidige middelen**

De VNG vindt dat de door basisbibliotheken op grond van de richtlijnen te vervullen basistaken met de huidige financiële middelen verricht moeten kunnen worden. Dit werd meegedeeld in een deelsessie over de richtlijnen en de vernieuwingsagenda tijdens het door de VNG en het procesbureau georganiseerde congres *Gemeentelijk opdrachtgeverschap: winst door samenwerking* op 11 november in Nijmegen. Er waren ongeveer 165 deelnemers bij dit congres; voor het overgrote deel gemeentelijke beleidsmedewerkers cultuur (maar ook nog verrassend veel beleidsmedewerkers *welzijn*), een paar wethouders, een aantal provincieambtenaren en een verdwaalde bibliotheekdirecteur die ook zelf gemeenteambtenaar is.

Vernieuwingsagenda's later

Behalve over de richtlijnen deed VNG-woordvoerder mevrouw R. Lannoye ook mededelingen over de vernieuwingsagenda. In de Aanvulling is afgesproken dat de VNG zich er voor zal inspannen dat gemeenten zich verbinden tot het samen met de bibliotheek opstellen van een "vernieuwingsagenda" (in 2004-2007 jaarlijks, daarna vierjaarlijks). Deze agenda moet integraal onderdeel zijn van de marsrouteplannen per provincie. In haar ledenbrief van 10 augustus had de VNG aangekondigd samen met het procesbureau een handreiking te zullen ontwikkelen voor het opstellen van de vernieuwingsagenda. De handreiking was aangekondigd voor najaar 2004, afhankelijk van het beschikbaar komen van de richtlijnen. Op 11 november werd bericht dat de handreiking er nog niet is, omdat ook de richtlijnen nog niet vaststaan en er nog geen kerncijfers bij die richtlijnen zijn. Mevrouw Lannoye gaf aan dat het niet zal lukken al in 2005 vernieuwingsagenda's te hebben. Zij had van IPO gehoord dat ook niet alle provincies hun marsrouteplan op tijd klaar zullen hebben. Op aandrang van enkele provincieambtenaren zegde de VNG toe niet naar gemeenten te zullen communiceren dat met de vernieuwingsagenda wel tot 2006 gewacht kan worden.

Vrijheden

De landelijke stuurgroep en het procesbureau deden, echt waar, zeer hun best de gemeentevertegenwoordigers er van te overtuigen dat bibliotheken belangrijke voorzieningen zijn waar niet op bezuinigd moet worden. Het sprak welhaast vanzelf dat ook de *vrijheid van meningsuiting* genoemd werd. Want vrijheid van meningsuiting kan niet zonder *vrijheid van meningsvorming*. En voor het vormen van je mening kun je terecht in de openbare bibliotheek. Zo werd er een direct verband gelegd tussen *veiligheid* en bibliotheekwerk. Want de grootste dreiging voor de samenleving is *onwetendheid* en om onwetendheid te bestrijden heb je de instrumenten - ja, zelfs *wapens* - onderwijs en bibliotheekwerk nodig. De openbare bibliotheek brengt *beschaving* en is ook een *uitdrukking van een beschaafde samenleving*.

Vrijwilligers onmisbaar

De voorzitter van de landelijke stuurgroep, de heer J. Franssen, CdK in Zuid-Holland, meldde dat het goed gaat met de bibliotheekvernieuwing maar dat er nog wel veel discussies over de structuur gaan. Dit moet echter niet als iets negatiefs worden gezien, omdat die discussies groepen bij elkaar brengen. Maar het zal daarna wel moeten gaan om inhoudelijke vernieuwing. In zijn eigen provincie had hij gemerkt dat sommige bibliotheken, vooral als daar veel vrijwilligers werken, niet willen meedoen aan de vernieuwing omdat ze bang zijn dat de professionals de vrijwilligers gaan vertellen wat ze moeten doen. Maar dat kan volgens hem niet de bedoeling zijn: vrijwilligers zijn nodig. Vrijwilligers en professionals moeten aan elkaar gekoppeld worden, want vrijwilligerswerk is onmisbaar.

Nostalgie en toekomst

Bert Mulder, directeur van de Informatie-WerkPlaats (www.informatiewerkplaats.nl) probeerde het gezelschap eens wat verder de ongewisse toekomst in te laten kijken. De nostalgie die velen voelen rond de bibliotheek als plek met boeken moet verbonden worden met de moderne eisen van de informatie-samenleving. Door de ICT groeit de beschikbaarheid, altijd en overal, van informatie exponentieel. Op allerlei terreinen vinden er geweldige veranderingen in de samenleving plaats. Er zijn duidelijke redenen om *nieuwe functies* voor de

bibliotheek te kiezen maar wat die nieuwe functies zijn is nu nog niet duidelijk. "Als de bibliotheek een basisvoorziening is, waarvoor is dat dan", vroeg de heer Mulder zich af. "De heer Franssen vertelde vanmorgen dat het goed gaat met de bibliotheekvernieuwing, maar als bibliotheken daar geen problemen mee hebben, dan is er iets *niet* goed. "Er moeten juist *wel* problemen zijn. De bibliotheek moet zich invechten voor een nieuwe rol. Iedereen denkt dat je met Google op Internet een heel eind komt, maar met Google kom je juist niet ver. Het gaat om het maken van betekenis uit informatie. Het gaat er om hoe je als bibliotheek de spin kunt worden in de informatievoorziening, hoe je in het hart van de samenleving kunt gaan zitten".

Benchmarking

Behalve de deelsessie over richtlijnen en vernieuwingsagenda woonde ik de deelsessie over benchmark en kosten-effectiviteit bij. Dirk Fuite, adviseur van het procesbureau, vertelde de stand van zaken rondom het nieuwe rekeningschema en de toedeling van kosten aan de 10 onderscheiden productgroepen. Ini Simmelink, bibliotheekmanager in Zandvoort, en Erica Meijer, haar collega in Hillegom, vertelden enthousiast over hun ervaringen met benchmarking. Beiden zien ze heel positieve kanten, maar ze waarschuwden ook niet alles aan cijfers op te hangen. Eén van de toehorende ambtenaren schetste het gevaar dat eerder op de dag ook al rond het instapniveau was gesignaleerd: gegevensvergelijking kan de gemeente leren dat de subsidie nog wel wat omlaag kan.

Autonomie gemeenten in code vastgelegd

VNG, IPO en Rijk hebben overeenstemming bereikt over een *Code voor de inter-bestuurlijke verhoudingen*. Dat meldt VNG Magazine van 12 november 2004 onder de kop *Kou tussen overheden uit de lucht*. Volgens VNG-directievoorzitter Ralph Pans komen er voor gemeenten heel belangrijke uitgangspunten in die code te staan, zoals de afspraak dat het Rijk zich niet mag bemoeien met onderwerpen die horen bij de autonome beleidsruimte van gemeenten. *Daar kunnen dus ook geen prestatieafspraken over worden gemaakt*.

Minder specifieke uitkeringen

In VNG Magazine van 5 november meldde Ralph Pans dat een commissie onder leiding van Elco Brinkman - in bibliotheekkringen bekend van de decentralisatie in de jaren tachtig - onder de titel *Anders gestuurd, beter gestuurd* heeft voorgesteld het aantal specifieke uitkeringen terug te brengen van 155 naar 34. Dat aantal wordt bereikt door aan 60 afgelopen regelingen geen vervolg te geven, 15 uitkeringen af te kopen, 6 over te hevelen naar het gemeentefonds, 7 naar het provinciefonds, 45 regelingen te bundelen in 12 brede uitkeringen en 22 specifieke uitkeringen te handhaven. Met de operatie is 18 miljard euro gemoed.

Oud nieuws

"Bezorgde geluiden"

"Dit is de tijd van de bezorgde geluiden. Er moet nu eenmaal wat te zeuren blijven. Zo hoorden we de bestuurders van de Nederlandse bibliotheken de laatste jaren zeuren: niet over 'n gebrek aan boeken, zoals u misschien mocht denken, maar over gebrek aan personeel en geld. Boeken interesseerden ze niet, ze stuurden elk boek dat het ongeluk had niet vaker dan één keer in de maand te worden uitgeleend naar de papiermolen, en begonnen een campagne om zoveel mogelijk kookboeken, stripverhalen en thrillers te slijten. Van elk werkje *Hoe verzorg ik mijn Duitse staander?* en *Ik kan hengelen* schaften ze zich duizenden exemplaren aan, en meenden daarmee de cultuur een wondermooie dienst te hebben bewezen. Hun beleid richtte zich op omzet, ze gingen speelgoed en films uitlenen, het kon niet schelen wat, als de uitleencijfers maar omhoogschoten. Want niet door een behoorlijke keuze aan boeken op de planken te hebben, maar door de meute naar binnen te lokken konden ze hun personeelsbestand uitbreiden, hun subsidiestroom veilig stellen, hun rechtsposities verzekeren. Om boeken bekommerden ze zich niet. Wie een heus boek wilde, was 'n elitaire malloot. Bibliotheken waren er om het personeel aan het werk te houden, als 't moest zelfs zónder boeken. Het middel was het doel geworden".

Bovenstaand citaat komt uit de column *Een en ander* van Gerrit Komrij, gepubliceerd in NRC Handelsblad van 14 maart 1979. "Er stond weer oud nieuws als vers nieuws in de kranten", schreef Komrij in zijn column

Gouden woorden in NRC Handelsblad van 28 oktober 2004, naar het aanleiding van een Volkskrant-artikel *McBibliotheek* (22 oktober 2004; zie ook het interview met Jan-Ewout van der Putten, hieronder).

Het enige nieuwe is wel dat 25 jaar geleden de woorden *beleveniseconomie* en dus *beleefbibliotheek* of *belevenisbibliotheek* nog niet bestonden. Ook waren er nog geen bibliotheken die zich officieel *Bieb* noemden. En Bieb wordt *Biep*, let op.

Interview

Taak Jan-Ewout van der Putten: omgaan met spagaat

De Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB) zit op de Grote Marktstraat 43 in Den Haag. Gelukkig had ik dat "43" goed onthouden, want wie door de Grote Marktstraat loopt, ziet aan de buitenkant geen enkele aanduiding die wijst op de aanwezigheid van de in bibliotheekkringen beroemde organisatie die zo veel rollen tegelijk weet te vervullen.

Ook dat laatste komt ter sprake in het interview dat ik heb gevraagd aan Jan-Ewout van der Putten, secretaris-directeur. Heeft hij geen last van de spagaat waarin de VOB zich volgens de Overijsselse bibliotheken, verenigd in DOBO, bevindt? Bibliotheken (de leden), OCW en de Koepelconvenantpartners als opdrachtgever, kan dat allemaal wel tegelijk? "Ja", zegt Jan-Ewout, "die spanning is er, die kan ik niet ontkennen, maar ik ben er voor aangenomen om daar mee om te gaan. De bibliotheken krijgen van de overheden betrekkelijk veel ruimte, maar er zitten wel mensen achter de knoppen die iets verwachten van de bibliotheken. In veel gevallen zijn er niet zo veel problemen tussen wat OCW wil en wat de leden willen, maar het is inderdaad denkbaar dat op een bepaald moment die spanning groter wordt. Als DOBO zegt "we rekenen jullie als organisatie af op de belangenbehartiging voor de leden", dan heeft het gelijk. Daar ligt onze loyaliteit".

Na 15 september

De directe aanleiding voor het interview is de gang van zaken tijdens de VOB-ledenvergadering van 15 september (zie ook Nieuwsbrief extra editie 20 september 2004) en de column met zelfkritiek die Jan-Ewout

vervolgens op de VOB-site liet plaatsen. Hij schreef daarin o.a. : "Er is over het hoe en waarom van de vergadering, zo concludeer ik nu, volstrekt onvoldoende en onduidelijk gecommuniceerd en ik kan me terugblikkend dus wel voorstellen dat velen van u zich op het verkeerde been gezet voelden en dat de discussie vooral in een veronderstelde tegenstelling "wel" of "niet" tekenen terecht kwam".

Duidelijk signaal

Naar aanleiding van "het wenkbrauwen fronsen" door de OCW-vertegenwoordiger, zegt Jan-Ewout niet veel behoefte te hebben daar op in te gaan. Wel noemt hij het een unicum dat een OCW-vertegenwoordiger het woord neemt in de ledenvergadering van de VOB. Hij vindt het jammer dat de VOB op 15 september niet meer eenheid uitgestraald heeft, want het aannemen van de drie moties noemt hij een heel duidelijk signaal. "De Overijsselse bibliotheken hebben terecht gevraagd het model van de basisbibliotheek geen keurslijf voor alle provincies te laten zijn. Biblionet Groningen vraagt terecht in een motie om niet te bezuinigen op de WSF. En het VOB-bestuur vraagt de staatssecretaris al haar invloed aan te wenden om te voorkomen dat provincies en gemeenten bezuinigen. Dat is het belangrijkste van de vergadering. Wat de overheden doen met de Aanvulling op het Koepelconvenant is een politiek feit. Maar het gaat erom: wil je dat als VOB-leden allemaal voor je rekening nemen? Op een aantal onderdelen zijn er andere en meer wensen. We zullen met het departement samen bekijken hoe we nu verder gaan met die Aanvulling.

VOB niet alleen

Behalve de uitspraken van DOBO over de spagaat van de VOB, was er ook zorg dat de VOB te veel taken zelf wil doen die eigenlijk in het bibliotheekveld thuishoren. Jan-Ewout zegt daarover dat bijvoorbeeld iets als het ontwikkelen van branchebrede HRM- en opleidingsprogramma's een taak is die de VOB nooit kan doen. "Kijk alleen al naar onze begroting. Wij zouden dat niet willen en ook niet kunnen. We kunnen dit alleen in samenwerking met de branche (en de andere subsidiegevers). Mijn inzet is dan ook te trachten het bestaande aanbod in de branche te bundelen en in te zetten. Als er op een onderdeel of voor een regio geen aanbod is: stimuleren dat zo'n aanbod er wel komt. Ik

zie de rol van de VOB ook veel meer als: het totale beeld in de gaten houden, zorgen dat aangeboden opleidingen aan een vastgestelde kwaliteit voldoen en daar met elkaar afspraken over maken. Onze gedachte is nooit: we gaan ons eens lekker manifesteren met nieuwe dingen. We moeten met het land een samenhangend geheel vormen". En wat Bibliotheek.nl betreft, zegt hij spontaan dat hij er zeker niet op uit is deze *portal site* structureel bij de VOB onder te brengen. "Wij doen de ontwikkeling, maar straks moet ook in de organisatie heel duidelijk worden dat Bibliotheek.nl van en voor de bibliotheken is ten behoeve van de eigen lokale klanten".

Basisbibliotheekvorming

Wat vindt Jan-Ewout van de basisbibliotheekvorming zoals die nu gaat? "Die kan nuttig zijn, maar het gevaar is wel dat veel basisbibliotheken te klein blijven. De vorm die in Overijssel wordt gekozen is ook goed. Wij hebben er in onze reactie op het rapport-Meijer meteen al op gewezen dat niet van blauwdruk-denken moet worden uitgegaan. Het is goed dat DOBO er een motie over ingediend heeft, want dat er geen blauwdruk-denken zou zijn is niet duidelijk in de Aanvulling terechtgekomen".

Jan-Ewout zegt desgevraagd wel mijn mening te delen dat wat de omvang van basisbibliotheken betreft het rapport-Meijer (met 35.000 - 80.000) een slap compromis was van het advies van de Raad voor Cultuur (400.000 - 500.000) en het Koepelconvenant (helemaal geen omvang) een slap compromis van Meijer. "Maar nieuw is hoe dan ook dat de oude positie van de PBC's verdwenen is, of het nou gaat om Overijssel, Noord-Brabant of andere provincies. Die werkelijkheid is anders geworden. Het accent ligt op netwerkvorming: hechte netwerken naar het Overijssels model, die het voortbestaan van kleine(re) bibliotheken mogelijk maken. Lossere banden waar grote zelfstandige basisbibliotheken ontstaan. Zorg is dat dergelijke grote instellingen met een gezonde financiële basis in meerdere gemeenten slechts mondjesmaat lijken te ontstaan. Als een (basis)bibliotheek niet in een krachtig netwerk zit, zal de schaalgrootte van zo'n basisbibliotheek groot genoeg moeten zijn om het allemaal te redden. Dat maakt het antwoord gemakkelijk op de vraag of een bibliotheek die nu "aangesloten" is bij een PBC straks wel beter af zal zijn als zij met andere voormalig aangesloten bibliotheken als zij onderdeel is van een

kleine basisbibliotheek: dan is er schaalverkleining in plaats van schaalvergroting. Als er geen krachtig regionaal netwerk ontstaat om die kleinschaligheid te compenseren, gaan er grote problemen ontstaan, of beter wordt de "vernieuwing" niet bereikt. De marsrouteplannen die de provincies gaan opstellen zijn naast de bereidheid van het bibliotheekveld zelf om het goed op te pakken, cruciaal voor het ont- c.q. bestaan van deze netwerken. De Vereniging heeft haar activiteiten vooral gericht op het netwerk en de inhoudelijke vernieuwing. De structuurkeus is vooral een zaak van de overheden". Jan-Ewout vindt ook dat de landelijke stuurgroep wat meer zou mogen doen naar de eigen gremia, ook in verband met de bezuinigingen.

Inhoud en structuur

Wat vindt Jan-Ewout van de uitspraken van Jos Debeij en Chis Wiersma in de Nieuwsbrief van september: stop met veel geld te steken in structuurveranderingen en richt je nu eens helemaal op de inhoud. "Wat Jos schrijft, is heel interessant. Bij de meeste van de inhoudelijke ontwikkelingen die hij noemt zijn we al betrokken. En met de teneur van Chris zijn verhaal ben ik het ook eens, maar ik vraag me wel af wat we als VOB meer dan nu moeten doen om eens te gaan "vlammen". We hebben Bibliotheek.nl ontwikkeld. We hebben geen structuurverhalen geschreven, maar wel geld voor georganiseerd voor nieuwe ontwikkelingen. En ik ben blij dat die 20 miljoen voor vernieuwing niet rechtstreeks naar het gemeentefonds gaat, maar meer gericht kan worden ingezet. Wat hadden we nog meer kunnen doen? Wat het proces nu toch het meest bedreigd zijn de bezuinigingen". En daarmee zijn we weer bij de motie van het VOB-bestuur en bij 15 september. Jan-Ewout: "Die Aanvulling zelf is een *fact of life*. Als wij te hoge eisen gaan stellen, brengen we onze eigen financiering in gevaar en dat kan nooit de bedoeling zijn. Maar de drie moties, die brengen wij voor het voetlicht". Gaat de VOB nog wel een overeenkomst met OCW aan? Jan-Ewout: "Wij praten met OCW over een tekst. De hoofdzaak daarvan zal zijn dat wij de in de Aanvulling aan de VOB toebedeelde taken uitvoeren en dat zijn taken die wij, omdat het om "stelseltaken" gaat, toch al geacht werden te doen".

Netwerken en wet

De Wet op het Specifiek Cultuurbeleid zegt dat het landelijke netwerk bestaat uit de landelijke voorzieningen en de provinciale netwerken. De Aanvulling heeft het over een landelijk netwerk van bibliotheken en is dus in strijd met de Wet. Wat vindt hij daarvan? Jan-Ewout vindt dat, ook al is hij jurist, geen interessante discussie. "Naarmate die regionale of provinciale netwerken zich beter ontwikkelen, ligt het voor de hand dat je als VOB zaken doet met die netwerken. Maar die netwerken zijn nogal ongelijksoortig. Waar ze er zijn, zal de VOB gebruikmaken van de netwerken. Maar je moet wel uitkijken dat netwerken een zeef worden tussen de VOB-leden en het VOB-bestuur".

ABC-wet?

Over wetgeving spraken, hoe staat hij tegenover een ABC-wet? "Ik zou graag een nieuwe Bibliotheekwet willen, aangepast aan de nieuwe situatie. Met zaken als het recht op ongehinderde toegang tot informatie en de plicht van overheden om dat te onderhouden. Ik zie meer in een Bibliotheekwet dan in een ABC-wet, want die zou te veel alles moeten zeggen over alles. Een Bibliotheekwet lijkt me realistischer, ik hoor daar wel geluiden over. Als het rijk die 20 miljoen vernieuwingsgeld structureel wil maken, dan moet er misschien ook maar een wet bij komen. Ook in de oude wet was er een gemengde financiering van rijk en lagere overheden en dat zul je altijd houden. Maar je kunt in een wet wat dingen vastleggen".

Internet, communicatie en informatie

Doorbordurend op de eigenstandige rol, stelt Jan-Ewout vast dat veel kinderen niet meer lezen. Wat ze wel vaak doen is *chatten* via internet. Internet blijkt er dus meer voor communicatie dan voor informatie te zijn. Meer voor de ontmoetingsfunctie dan voor de informatiefunctie. De vraag is dan hoe kinderen aan het kader komen dat vroeger door boeken lezen werd aangebracht. Met kader bedoelt hij: een besef dat niet elke mening even waardevol is, dat meningen getoetst moeten worden aan feiten en dat er een cultureel en filosofisch kader nodig is om verder te komen dan de constatering, die volgens Jan-Ewout bij jeugdigen nogal eens opgeld doet, dat elke mening even goed is. "Op dit moment leest driekwart van het bibliotheekpubliek nog. Maar er is een nieuwe wereld op komst waarin boeken lezen

veel minder betekenis heeft. Dat heeft als gevolg dat Bibliotheek.nl geen boekenkast op internet moet worden, maar dat het ook moet gaan om de ontmoetingsfunctie. Pas dan ben je echt met "de virtuele bibliotheek" bezig", zegt Jan-Ewout. "Het is een uitdaging om dit soort interessante ontwikkelingen te volgen en er als bibliotheekbranche een antwoord op te hebben. De groep die in die nieuwe wereld groot geworden is bedraagt nu zo'n 25 tot 30 procent. Je zult als bibliotheek ook de groep die nog leest moeten bedienen. Hoe hou je die groep vast en bereik je tegelijk de nieuwe groepen? Dat is een veel interessantere vraag dan de vraag hoeveel basisbibliotheken er moeten komen".

McBibliotheek

In een groot artikel met de kop "McBibliotheek" berichtte de Volkskrant 22 oktober over een anti-intellectualistische trend in de bibliotheken. "In de 1100 openbare bibliotheken in Nederland wordt het 'moeilijke' boek steeds meer veronachtzaamd. Infantiliseert de leeszaal?" Jan-Ewout zegt dat een openbare bibliotheek die zich richt op wat het grote publiek vraagt aan de kanten (*niche markets*) dingen gaat missen. Maar de nieuwe ICT-mogelijkheden kun je juist ook die kleine markten weer goed bedienen. Het voorbeeld van de twaalf eerste delen met correspondentie van Erasmus noemt hij een slecht voorbeeld. "Twaalf is nog veel, 99 % van de bevolking zal nooit enige aandrang hebben om dit boek beet te pakken. Maar het kan aangevraagd worden en als het veel aangevraagd wordt, zal het meer worden aangeschaft. Bovendien hebben bibliotheken al andere boeken van Erasmus, dus dat speelt ook mee in de afweging de volledige correspondentie wel of niet aan te schaffen". Ondanks dit verkeerde voorbeeld, vindt Jan-Ewout echter de teneur van het artikel wel juist. "Het is nodig dat de bibliotheek opnieuw nadenkt over haar collectiebeleid. Daar zijn we ook mee bezig. Met name bij AVM zie ik heel verschillende uitgangspunten, van puur op basis van uitleencijfers tot het voorop stellen van de culturele waarde van een CD of DVD. Maar het valt de rechthebbenden op leenrecht niet uit te leggen wat in het algemeen het beleid van de bibliotheken is. Dus: de door de Volkskrant aangezwengelde discussie vind ik terecht, maar het voorbeeld van Erasmus vind ik onzinnig".

Taken VOB

De VOB heeft vier officiële stelseltaken: kwaliteit, samenhang, doelmatigheid en pluriformiteit bevorderen. Als vijfde stelseltaak is de verdere ontwikkeling van Bibliotheek.nl in beeld. Stelseltaken worden betaald door OCW. Jan-Ewout noemt ze: de opgedragen taken. Naast "opgedragen taken" voert de VOB ook "opgetilde taken" uit (door de branche zelf gefinancierde taken die door de VOB worden uitgevoerd). De Raad voor Cultuur constateerde in het voorjaar in zijn advies over de Cultuurnota dat de stelseltaken niet meer helder van elkaar te onderscheiden zijn en dat er bovendien soms een gespannen verhouding is tussen de VOB als branchevereniging en de VOB als uitvoerder van een overheidsopdracht. Jan-Ewout zegt dat hij inderdaad bezig is met helderder te omschrijven wat die stelseltaken zijn. "Wij hebben overigens weinig opgetilde taken voor de leden. Het centraal inkopen van databestanden is daar één van. Naar aanleiding van een rapport van Berenschot over OCW-subsidies aan landelijke instellingen hebben we twee jaar om bij de omschrijving van de stelseltaken tot verdieping en explicitering te komen". Wat bezuinigingen van OCW betreft (waaronder 5% op de VOB) vertelt hij dat "het boekenoverleg", waarin hij deelneemt, een brief aan de staatssecretaris heeft geschreven met het verzoek bezuinigingen op de Stichting Schrijvers, School en Samenleving, de Stichting Lezen en de VOB terug te draaien. Voorzitter van het boekenoverleg (ondergebracht bij de Koninklijke Vereniging van het boekenvak) is Aad Nuis, de vroegere staatssecretaris.

Regisseur van de regisseurs?

Staande bij de deur, vraag ik Jan-Ewout nog wie nu eigenlijk bij de bibliotheekvernieuwing "de regisseur van de regisseurs" is. Hij lacht en zegt dat Wim Kamerman, wat je verder ook over het procesbureau kunt opmerken, overal en altijd het belang van de openbare bibliotheek van harte uitdraagt.

Aanvulling getekend

De drie Koepelconvenantpartners hebben 17 november in de bibliotheek van Nieuw Vennep (onderdeel van de Nationale Voorbeeldbibliotheek, Haarlemmermeer) de

Aanvulling bij het Koepelconvenant ondertekend.

NvD 14 oktober van start

De Vereniging Netwerk van Directeuren (NvD), formeel opgericht door de voorzitters van DOS, LDO en Vereniging PBC's, heeft zich op 14 oktober voor het eerst aan de potentiële leden gepresenteerd, met een congres in Maarssen.

Sprekers waren organisatieadviseur Jaap Peters en marketinggoeroe Paul Postma. Er was een forumdiscussie met Jan van Leijenhorst van de VNG en Frans Meijer van de Bibliotheek Rotterdam. Dagvoorzitter was Rob van Gijzel.

Blijkens ingevulde evaluatieformulieren is de dag door de ongeveer 70 deelnemers zeer gewaardeerd. Aan alle deelnemers is een verslag gestuurd. Er is een mailing gehouden onder de potentiële leden die 14 oktober nog geen lid waren geworden.

De volgende bijeenkomst zal zijn op 24 februari 2005 en gaat over politiek lobbyen en persoonlijk netwerken.

Nieuwsbrief nu uitgave van 10 PBC's/PSO's

In verband met de oprichting van de Vereniging Netwerk van Directeuren (NvD) door de besturen van DOS, LDO en Vereniging PBC's hebben de leden van de Vereniging PBC's op 21 oktober besloten de Vereniging op te heffen.

Zij besloten tevens de Nieuwsbrief Nieuw Bibliotheekwerk voor minimaal twee jaar in stand te houden. Dit betekent dat vanaf nu de 10 PBC's/PSO's de uitgever zijn. Een redactiestatuut regelt de relatie tussen redacteur en PBC's/PSO's of hun rechtsopvolgers. Er is namens de PBC's/PSO's een redactieraad van twee personen ingesteld. De twee bestuursleden van de Vereniging PBC's, Ria de Herder (PBC Drenthe) en Theo de Koning (PBC Noord-Brabant), vormen deze nieuwe redactieraad.

Colofon

De Nieuwsbrief Nieuw Bibliotheekwerk is een uitgave van de volgende 10 organisaties: Biblionet Groningen, Bibliotheekservice Fryslân, PBC Drenthe, Overijsselse Bibliotheekdienst, Biblioservice Gelderland, PBC Utrecht, ProBiblio, Zeeuwse Bibliotheek, PBC Noord-Brabant en Bibliotheekhuis Limburg.

De relatie tussen deze 10 organisaties en de redacteur is geregeld in een redactiestatuut.

Feiten en opinies

"Comment is free, but facts are sacred".

De feiten zijn de feiten. Die behoren zo correct mogelijk te worden weergegeven. Daar mag u mij op aanspreken.

Opinies, van wie dan ook, zijn maar opinies, maar wel beter naarmate ze meer op feiten steunen of althans niet met de bekende feiten in tegenspraak zijn.

Opinies mag u aanvechten. **Graag zelfs.** De bibliotheekvernieuwing verdient meer discussie in het openbaar.

Bent u het met opinies in deze Nieuwsbrief:

- helemaal niet eens;
- niet helemaal eens;
- een beetje wel eens;
- helemaal wel eens?

Laat het weten. Reacties en spontane bijdragen worden gepubliceerd. De enige eis is dat ze leesbaar zijn, niet te lang en niet in strijd met de Nederlandse Grondwet.

Ze mogen wel in strijd zijn met de Wet op het Specifiek Cultuurbeleid, het Koepelconvenant, het rapport-Meijer, de rapporten van de Raad voor Cultuur, OCW-nota's, VOB-beleidsnotities, PBC-notities, WSF-notities en notities van organisatie-adviesbureaus.

WK